

Familietur blandt gangstere
og lolitapiger:

UKRAINE

Landet hvor folk siger
njet!

Vi er lige landet i Ukraine og aner ikke, at det skal blive 14 dage, hvor vi stort set ikke vil være i stand til at kommunikere med andre end os selv. 14 dage, hvor vi ikke kan fordrage maden, og hvor strande og tog er plastret til med ferierende russere. Tag med familien Felk Øster på eventyr i den stegende hede højsommer.

Vi bliver hentet i Kijevs lufthavn Boryspil af en mand i en sort læderjakke. Han ligner en gangster. Hans mørke solbrilleglas er indrammede i et guldstel så skinnende som Kijevs gyldne kupler. Vasily har sendt ham. Vi aner ikke, hvad manden hedder. Han taler kun russisk, og han spiller ikke tiden med at smile. I hånden har han en gammel mobiltelefon. Den har forbindelse til en dame. Jeg aner ikke, hvem hun er. "Dobre da. I am Jakob," får jeg fremstammet ind i den slidte gamle Nokia. Over den knitrede forbindelse flyder en lind strøm af

Munk spadserer forbi Sankt Michaels-klostret i Kijev. Klostret er bygget i 2001 som en kopi af det oprindelige kloster fra år 1108.

ukrainiske gloser iblandet lejlighedsvisse engelske ord. Dem, jeg med størst sikkerhed kan identificere, er *"your apartment."* Budskabet er uklart. *"You accept?"* spørger fruenteimeret i den anden ende til sidst. Jeg tænker mig om i 10 sekunder, mens jeg overvejer, om hun lige har bedt mig om at bytte min toværelseslejlighed i det centrale Kijev ud med en etværelses lejlighed med gas og vand i Tjernobyl. Men jeg orker ikke at stille spørgsmål og svarer blot med et *"da, da."*

På nettet har jeg booket en lejlighed hos et firma, der meget passende kalder sig Absolut. Ikke at jeg fatter, hvad

navnet Absolut har med lejligheder at gøre, men i et land, hvor folk tyller vodka dagen lang, er det jo et nærliggende navn. Fumlende fisker jeg en udskrift af min sidste e-mail fra Vasily op af lommen. Vasily er Absolut's godfather. En mand, vi aldrig møder, men som har folk at sende og som formentlig er avanceret til positionen som bagmand, fordi han næsten til fuldkommenhed mestrer det engelske sprog. *"You will have to wait at Boryspil airport at the appointed time and with a sign, please do not take much me, but then I will have to still pay the driver,"* skriver han opklarende.

En gammel lejlighed i Kijev

Manden uden navn kører os i sin fine sorte gangsterbil uden taxaskilt til en gade, der hedder Baseyna. Det ser rigtigt ud. Vi er i hjertet af Kijev, og gadens navn passer med det, der står på mit krøllede papir. Husnummeret stemmer til gengæld ikke. Elevatoren opererer kun mellem anden og femte sal og ligner noget, der er flikket sammen af sejl garn og hæfteplaster. På samme tid rummer den langtfra to overgearede småbørn, en mand uden navn, 60 kg bagage og et par trætte forældre. 6. sal, hvor vi skal bo, når vi via en forfalden stentrappe, som er uforklarligt lang i betragtning af, at vi fra den knirkende gamle elevators endestation kun går en enkelt etage op.

Det centrale Kijev blev nærmest udslettet under 2. Verdenskrig, og mens vi slæber vores afkom og vores monstrøse oppakning op ad den bedagede trappe, grubler vi lidt over, om huset her virkelig ikke er ældre end fra genopbygningen i 1940'erne.

Enhver bekymring over den skumle opgang og det ændrede husnummer fordufter, da vores lejlighedsbabushka slår døren op ind til en herskabelig lejlighed. Velholdt, nydeligt indrettet og med en fin balkon, der dog vender ud mod en sørgelig gård. *"Skal vi bo i et højt, lyserødt hus far?"* spørger min datter og stråler som en sol. Hun har ellers tudet hele vejen herind i taxaen efter, at det er gået op for hende, at vi ikke skal bo på hotel, hvilket betyder, at der hverken er svømmepøl eller andre børn at lege med. Men en lejlighed med seks meter til loftet, som er malet lyserød, bringer åbenbart hurtigt humøret tilbage i top hos en femårig. Der skal til gengæld mere til at charmere ukrainerbedstemoren end et par

glade danske børn. Hun ligner én, der har mere lyst til at gå ud at hænge sig i garagen end til at fraternisere yderligere med mit danske afkom. Bedrøvet rabler hun ukrainske gloser af sig. Jeg fatter ikke en rubel, og der er tydeligvis ingen mulighed for indkøb af kyrilliske vokaler. Med et suk opgiver Mamma den åbenbart eventyrligt fattesvage turist og rækker ud efter lejlighedens udtjente røde bakelittlefon, hvormed hun skaffer mig i forbindelse med den navnkundige Vasily. Han bekendtgør på formfuldendt cirkusengelsk, at vi venligst bedes hoste op med en bunke dollars, og at vi i øvrigt bør stå ham i evig taknemmelighedsgæld, da vi uden at betale ekstra er blevet opgraderet til dette lyserøde palæ, fordi vi har vores børn med. *"Denne lejlighed er mindst ti dollar mere værd per nat,"* bekendtgør han melankolsk, hvorefter han påbegynder et længere foredrag om, at tidene er hårde og hans børneflokk er stor.

Damer, der siger *njet!*

Næste dag skal jeg købe togbilletter. Det er næsten alt for let. Først skal jeg bare finde togstationen. Київ-Пасажирський hedder den. Også kaldet Kyiv-Pasazhyrskyi. Det er let nok. Jeg tager selvfølgelig bare den grønne metrolinje Syretsko-Pecherska fra Палац Спорту til Золоті Ворота og skifter til fods over til den røde linje Sviatoshinsko-Brovarska og tager så bare fra Театральна til Вокзальна. Hvor svært kan det være?

Kyiv-Pasazhyrskyi får Københavns Hovedbanegård til at minde om et dukkehus, og jeg funderer over, om der mon ville være plads til hele Roskilde Domkirke inde i foyeren. Efter en halv time i kø til informationen oplyser den fedladne dame i skranken mig at *njet*, hun taler ikke engelsk. Derefter retter hun stift blikket mod den næste i køen. Hendes udstråling er omtrent lige så afslappet som den 62 ton tunge Moderlandfigur, der ildevars-lende troner over hovedstaden. Intet problem, for efter kun et kvarters vandretur rundt på den enorme station opdager jeg, at der over kasse 37 står *"INTERNATIONAL TICKETS"*. Så skal jeg bare lige bede om en privat kupé fra Kijev til Chisinau i Moldova og en anden privat kupe retur fra Odesa til Kijev et par uger senere. Og må man i øvrigt godt tage sine børn med ind i en to personers førsteklases kupé? *"Njet!"* siger damen. Altså ikke til det sidste,

Zoloti Vorota metrostation langt under jorden i det centrale Kijev.

som hun formentlig ikke har fattet et ord af. Men *njet* i det hele taget, for det er åbenbart alt, hvad hun kan overkomme at byde ind med. Hun ser helt udtømt ud efter denne kraftanstrengelse. Det skal dog vise sig at være held i uheld for efter en hurtig rekognosceringsrundtur på stationen, får jeg støvet en smuk, ung lokal blondine op, som godt gider bruge en ikke ubetragtelig del af sin tirsdag formiddag på at assistere et hjælpeløst og sprogligt tilbagestående fjols med at oversætte alle hans underlige spørgsmål.

Via min yndige, unge tolk får jeg forklaret, at det selvfølgelig er strengt forbudt at medbringe sine to småbørn i en tosenes førsteklassekupe, og at toget til Moldova naturligvis for længst er fuldt belagt den dag, vi gerne vil af sted. Dagen efter er der til gengæld en ledig firesengets kupe på 2. klasse, oplyser tordendragen bag skranken os med noget, der på en særdeles god dag til nød kunne forveksles med et smil. Turen tager 16 timer, og der er tre daglige afgang. Så skal jeg bare bede om en afgang, der sikrer en god nats søvn, siger jeg til damen. "*Njet!*" siger damen igen og bekendtgør satanisk, at der kun er plads på de to afgang kl. 01.35 eller 04.50. "Så er det jo godt, at børnene elsker at være længe oppe," siger jeg og langer hvad der svarer til 750 kr. over disken for fire togbilletter til den første af de to afgang. Så let som at klø sig i nakken.

"*How are you?*" spørger jeg Vasily, som jeg har ringet til fra den gamle telefon i vores lejlighed. Efter en pause så lang, at jeg så småt kommer i tvivl

om den gode Vasily stadig trækker vejret, svarer han endelig. "*Normal,*" siger han med tyk accent. Hurtigt bliver han enig med sig selv om, at hvis vi skal af sted ved midnat for at tage toget, vil det koste en hel ekstra nat. Til gengæld kan han også tilbyde at få en af sine gangstere til at køre os til stationen til overpris.

Med småbørn i russisk nattog

Toget, vi skal med, kommer hele vejen fra Moskva. Kl. 01.15 præcis på minuttet kører det til perronen. Vi har 20 minutter til at finde vores kupé, og det viser sig ikke at være et minut for meget. Vi skal være i vogn 5, og den er med sin placering som anden vogn efter lokomotivet ikke helt intuitiv at finde. Vognen er omtrent 40°C varm, og vores kupé er selvfølgelig fyldt med snorkende russere, der sover tungt som alkoholiserede bjørne i vinterhi. Efter at stewarden har fået rusket liv i de korpulente kammerater, er vi klar til den kendte selskabsleg: "Hvordan fire store russere med bagage passerer dansk familie med to undrende børn samt deres klapvogn og deres store tunge kufferter i særdeles smal gang og dermed lige nøjagtig når at stå af toget, inden det forlader Kijev." Resten af turen er en fest for børnene. Der er senge, der kan slås op og ned, overkøjer der kan kravles op i, gange der kan løbes i og andre unger, der kan leges med. Togstewarden er en flink mand, der, i modsætning til hovedparten af hans landsmænd, ofte smiler. Hver gang vi kommer til en station, ifører han sig sin fine uniform. Så snart vi forlader stationen, tager han den af igen. Og går omkring med sin store, bare mave og griner.

Vi har selv proviant med, så vi kan klare os det meste af turen. Sidst på eftermiddagen, omkring fire timer før ankomst, er den medbragte feltration dog sluppet op, og vi synes, at vi har fortjent en tur i spisevognen. Vi har bare glemt, at vi er i en af de dele af det gamle Sovjet, hvor det med først til mølle skal tages helt bogstaveligt. Restaurantbestyreren er allerede i færd med at gøre kassen op, da vi kommer. "*Njet!*" siger han, da jeg med bedende øjne som en anden hjemløs fører hånden op mod munden for at signalere, at jeg er sulten.

En sømands paradys

En hyggelig gammel skrammelbus leder os efter et par dage i Moldova tilbage

til Ukraine. Vi har lagt fire stranddage ind i programmet ved havnebyen Odesa på Sortehavskysten. Det er varmt, da vi ankommer. Odesa (på russisk: Odessa) er en smuk by. Vores lejlighed er central og rustik. Alt er godt. Vi har bare glemt at tage højde for en enkelt lille detalje. Ukraine er et stort land uden meget strand. Ved siden af Ukraine ligger Rusland. Rusland er enormt, og der er ubegribeligt langt til stranden. Så hvor mon alle bolsjevikkerne drager hen, når det koger inde på fastlandet midt i højsommeren? Til den skønne kystby på Sortehavskysten naturligvis. Den skønne kystby, hvor folk snakker russisk, hvor bølgerne svaler, hvor øllet er billigt, og hvor pigerne er smukke. Til Odesa.

Sporvognen, der forbinder det centrale Odesa med Arkadiastranden, må have været inspirationskilde for ham, der fandt ud af, hvordan man propper flest mulige saltstænger i en pose. Folk kæmper om pladsen som i et russisk spiritusudsalg lige efter lønningdag. Vores pas, som man naturligvis altid skal bære på sig i Ukraine, brænder sammen med vores dollars i lommen, mens vi beder til de russiske guder om, at ingen langfingrede lommetyve kan udnytte vores fladmaste positioner til at berige sig selv. Klapvognen med lille Jonas på tre år truer knagende med at bukke under for presset og klappe sammen på midten, mens lille Ava på fem får lov til at søge ly i førerhuset, så hun undgår at lide samme skæbne.

Stranden er, da vi endelig når frem, tætpakket som en russisk militærparade. På rad og række ligger et sælsomt sammensurium af menneskekroppe. Uden den mindste blufærdighed fremvises bryster i guld-bh'er og genitalier i badebukser, der er adskillige størrelser for små. Sommeren har ramt Odesa.

Det centrale Odesa består af brede boulevarder, brostensbelagte gader og flotte gamle bygninger, der heldigvis - i modsætning til Kijev - ikke alle blev ødelagt under krigen. Her er parker med legepladser og små private tivoler, hvor en forlystelse koster 7 kr. Her er et delfinarium, hvor stjernen er en dresseret hvidhval. Russiske turister i hobetal blander sig med befolkningen, som er et skørt miks af immigranter, mafi typer, ludere og lommetyve. Men helt skidt er her nu ikke. Storbarmede blondiner med fine ansigtstræk og ultralårkorte lolitakjoler spankulerer

Lanzheron-stranden i Odesa i højsommeren. Vi havde ikke helt stranden for os selv.

nedringede rundt i gaderne. Og på hvert andet gadehjørne sælges fadøl til en femmer. Mangt en sømand er sikkert gået i land i Odesa og troet, at han var havnet lige lukket i paradiset.

Service er en by i Rusland

Vi ender, hvor vi begyndte. I Boryspil International Airport. "Jeg veksler lige vores sidste penge," siger jeg til Charlotte. Jeg har for et par hundrede kroner ukrainske hryvnia tilbage, og de er nærmest værdiløse uden for Ukraine. "Certificat!" siger damen i den første lufthavnsbank, efter jeg har stået i kø i 20 minutter. Jeg forsøger at forklare hende, at det bare drejer sig om simpel pengeveksling. "Certificat!" insisterer bankmamma og vifter vildt med en blå formular med tætskrevne og komplet meningsløse kyrilliske tegn ubarmhjerterigt flydende ud over sig. "Certifikat, min bare røv," tænker jeg og forsøger mig i stedet i lufthavnens anden bank, hvor en ung kvinde kan lidt engelsk. Hun forklarer, at jeg skal have dokumentation for tidligere at have vekslet penge fra dollars til hryvnia. "Ha!" tænker jeg og roder i min rygsæk, fra hvis dyb jeg får halet min mappe med kvitteringer (frem) "Kan de her bruges?" spørger jeg stolt og viser hende mine kvitteringer fra vores kontanthævninger i diverse pengeautomater. "Da, da," siger kvinden, mens jeg smiler bredt "... Hvis altså bare du har hævet pengene i vores bank!" Efter en kyrillisk krusedullesammenligning mellem mine kvitteringer og skiltet på bankens front går det op for mig, at det desværre ikke er tilfældet. Jeg overvejer at give op og i stedet købe en flaske whisky i den toldfrie. Men gu' fanden om sådan et par skranke-

Artiklens forfatter og hans to frække unger foran togstationen i Odesa medbringende nogenlunde samme kvantum bagage, som da vi var på tre måneders jordomrejse.

matroner skal vinde så let. Så jeg går tilbage til den første sure bankmøster efter det er gået op for mig, at jeg rent faktisk har en hævekвитtering fra hendes bank. "Certificat!" skriger kvindemennesket, så snart hun ser mig. Triumferende smider jeg min pengeautomatkvittering gennem den én centimeter høje åbning i hendes pansrede rude. "Njet!" råber hun efterfulgt af en strøm af olme russiske gloser. Hun ligner én, der har lyst til at skide på min kvittering direkte på lufthavnens renskede gulv.

"Stik mig dine hryvnia," siger en af de andre i køen pludselig. Han er israeler og taler både engelsk og russisk. "I den her bank kan du kun veksle tilbage, hvis du forinden har vekslet kontant," siger han. Jeg giver ham mine hryvnia, og efter han har vekslet sine egne dollars kontraveksler han lidt for mig. Rutineret udfylder han det blå certifikat. Efter tre fotokopier af hans pas, to underskrifter, 10 minutter og fire stempler er sejren pludselig i hus. Glædestrålende ser jeg de forjættede 32

UKRAINE

UD & HJEM IGEN: Fly København-Kijev fås fra ca. 1.350 kr. t/r.

BO: Hoteller er noget dyrere end lejligheder. Lejligheder fås til 350-400 kr. per nat. Flere bureauer lejer lejligheder ud på nettet. Hos flere af bureauerne i Kijev taler man kun ukrainsk og accepterer ikke betaling med Visa eller international bankoverførsel – kun Western Union-overførsler. Vi betalte først, da vi kom derned.

SPIS: Maden er fed, kødfuld, uvarieret og generelt ringe. Bestil fx *ikke* retten "Bacon, onion, potato", med mindre du har lyst til 95% fedt serveret i fedtsovs med en lille udskåret kartoffel og et hakket løg. Russiske madpandekager og *varanyky* (fyldt pasta) fås dog overalt og smager udmærket. Restauranter har næsten danske priser, ca. 50 kr. for en forret og 100 kr. for en hovedret. Vodka, øl, offentlig transport og indgang til attraktioner er dog billigt.

USD blive langet i min retning. Efter at have spildt halvanden time på at veksle 200 kr. har vi travlt. Vi skal igennem sikkerhedskontrollen, og der er kun en halv time, til flyet går. Og kun en halv time til, at vi slipper ud af Ukraine. Efter 14 dage i et land, hvor service er en by i Rusland, er det ikke et minut for længe.

■ *Bortset fra datteren Ava er alle i familien Felk Øster aktive medlemmer af DBK. Jakob Øster har medlemsnr. 312. Han har krydset ækvator fire gange, været på to jordomrejser, besøgt 137 lande og er tidligere redaktør af Globen. Læs mere om hans rejser på www.jakoboester.dk.*